

Commentaar

Sleepvoetverbod spant mestkar achter de wagen

Het verbod op de sleepvoetbemester op klei en veen per 1 januari 2019 zet boeren en loonwerkers klem. Als alternatieven ontbreken, kan minder ammoniakuitstoot gepaard gaan met bodemschade, veenoxidatie, doorsnijding van de graszode en hoge kosten.

Inperking van het bovengronds uitrijden van mest speelt al decennia. Om tot een emissiearme mestaanwending te komen, wordt de lat voor boeren steeds hoger gelegd.

De mestkar en giertank met ketsplaat zijn al lang historie. Al haalden alternatieven als de mestinjecteur het evenmin. Voor de ammoniakuitstoot is mest injecteren tot 20 centimeter diepte in de bodem een zegen, maar in de praktijk is het niet werkbaar.

De zodebemester en zode-injecteur doen nu grotendeels het werk. Met voor klei en veen de sleepvoet als alternatief, omdat zodebemesting daar veel problemen gaf.

De sleepvoet bleef voortdurend ter discussie staan. In 2012 werd al een verbod aangekondigd om ammoniakwinst te boeken. Maar de praktijk blijkt weerbarstig. Alternatieven zijn in ontwikkeling en in toepassing, maar zijn niet zonder nadelen. Sinds 2017 is de sleepslang - verdunning met water - een verplichte eis om de sleepvoet te mogen inzetten.

Wat het summere bovenstaande overzichtje leert, is dat boerenpraktijk en theoretische milieuwinst regelmatig met elkaar schuren en botsen. Boeren onderschrijven het doel en investeren in verlaging van ammoniakemissie, maar dat gaat niet zonder slag of stoot.

LTO Nederland stelt dat de alternatieven voor de sleepvoetbemester er nog onvoldoende zijn. Als toepasbaarheid niet een probleem vormt, dan is de borging ervan dat wel.

Het gevaar bestaat dat bij een overhaast verbod de mestkar achter de wagen wordt gespannen. Met zware machines op kwetsbare grond of de inzet van emissiebeperkende techniek die op andere terreinen tot schade leidt. Dat wil de boer niet, daar is het milieu niet bij gebaat en dat mag LNV-minister Carola Schouten zich aantrekken.

PATRICK BRAMER

HOOFDREDACTEUR

PATRICK.BRAMER@NIEUWEOOGST.NL

De boerenpraktijk botst met theoretische winst voor milieu

Minister Cora van Nieuwenhuizen bekijkt in Zuid-Limburg effecten van I&W brengt gevolgen extreme

JAN VAN LIERE

Minister Cora van Nieuwenhuizen van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) erkent dat de klimaatverandering sneller gaat dan verwacht, vooral wat betreft het vaker optreden van intensieve regenval. Ze wil landelijk in kaart gaan brengen wat daarvan de gevolgen zijn en welke maatregelen nodig zijn.

De bewindsvrouw maakte dat duidelijk tijdens een werkbezoek aan Zuid-Limburg. In het gebied Watervalderbeek in Meerssen bekeek ze woensdag de gevolgen van het noodweer van de afgelopen weken voor burgers en boeren.

Akkerbouwer Bert Merx, portefeuillehouder Water van LLTB Zuid-Limburg, liet de minister zien wat er allemaal al wordt gedaan aan de problemen waarmee boeren worden geconfronteerd. In dit deel van het land is dat vooral de afspoeling die optreedt bij hevige regenval.

In samenwerking met onder meer de waterschappen zetten de boeren 'er de schouders onder', aldus Merx. Een grote 'menukaart' gaf aan wat al is bereikt en waar nog kansen liggen om de afspoeling tegen te gaan.

Zo is nu een proef gaande met het aanleggen van drempels in aardappelpercelen. Haaks op de

Akkerbouwer en LLTB-bestuurder Bert Merx legt minister Cora van Nieuwenhuizen uit hoe

ruggen houden die het afstromende water tegen, zodat de percelen zoveel mogelijk het eigen water vasthouden. Dankzij de samenwerking met het waterschap lukte het dit voorjaar om de machine die der-

gelijke drempels maakt, tijdig naar Limburg te halen.

'We moeten nu doorpakken', concludeert Merx. De waterschappen stellen dat alleen al in Limburg honderden miljoenen euro's nodig

6

op de tien ondernemers in de uitzendbranche gaven aan het begin van het tweede kwartaal van 2018 aan dat een tekort aan arbeidskrachten hun activiteiten hindert. Dat meldt het CBS.

1.600

leden hebben ingetekend op de Agrifirm Loyaliteitsregeling. Het totaal ingelegde bedrag staat nu op 7,2 miljoen euro. Deelnemers krijgen een rente die 6 procent boven de 3 maands Euribor ligt.

18

procent van de warmtebehoefte werd vorig jaar geleverd door WKK-installaties. Biomassa was goed voor 3 procent. Met 65 procent was aardgas veruit de belangrijkste warmtebron.

5

miljoen euro stelt het kabinet tot 2021 beschikbaar voor het opschalen van zeewierproductie. Zeewier moet een nieuwe duurzame bron worden voor eiwitrijke voeding voor mens en dier.

Politiek steunt Streekproductenloket

JAN VAN LIERE

Het Streekproductenloket, een initiatief van LTO en Streekeigen Producten Nederland (SPN), krijgt steun vanuit de landelijke politiek. CDA-Kamerlid Jaco Geurts bracht het onder de aandacht van LNV-minister Carola Schouten.

Tijdens een Kamerdebat over het voedselbeleid drong Geurts aan op een overheidsimpuls voor het Streekproductenloket. Dat loopt nog niet zoals het zou moeten.

LTO Nederland denkt aan een

faciliterende rol van het ministerie van LNV. Wanneer de overheid ontwikkelingen op gang brengt, kan het bedrijfsleven vervolgens het voortouw nemen in de uitvoering.

Schouten gaf aan dat ze er zelf niet mee aan de slag zal gaan. Maar ze ziet wel mogelijkheden door het Streekproductenloket te koppelen aan het kennisprogramma 'DuurzaamDoor' van RVO.nl. 'Ik zal het daar onder de aandacht brengen', beloofde ze Geurts.

In hetzelfde debat gaf staatssecretaris Paul Blokhuis (VWS) niet

toe aan druk uit de Tweede Kamer om snel met een vervanger te komen voor het vinkje van stichting Ik Kies Bewust. Dat verdwijnt in oktober definitief uit het winkelschap.

Blokhuis wil samen met maatschappelijke organisaties komen tot een nieuw logo 'dat echt begrepen wordt door consumenten die een verantwoorde keus willen maken'. Maar het opzetten van een goed en bruikbaar systeem is volgens hem niet simpel. 'Wacht u alstublieft de plannen af', drukte de staatssecretaris de Kamerleden op het hart.

'Boeren kunnen verhaal kwijt bij Vertrouwenslijn'

RENÉ BOUWMEESTER

Boeren en erfbedrevers met vragen op sociaal-emotioneel vlak kunnen deze vragen sinds afgelopen week stellen aan de Vertrouwenslijn (085-1303430). Initiatiefnemer en agrarisch coach Paulien Hogenkamp legt uit hoe dit in zijn werk gaat.

INTERVIEW

Voor wie is deze lijn bedoeld?

'De Vertrouwenslijn is enerzijds bedoeld voor boeren die niet lekker in hun vel zitten en niet weten wat ze daarmee aanmoeten. Anderzijds voor erfbedrevers, mensen rondom de boer die na een bezoek merken dat deze professionele hulp nodig

heeft, maar niet weten hoe ze kunnen helpen.'

Hoe weet je dat hier behoefte aan is?

'Ik geef geregeld presentaties over mijn werk als agrarisch coach. Na afloop komen er vaak mensen naar me toe. Dan blijkt dat ze ergens mee zitten waar ze niet uitkomen. Ze willen hun verhaal doen, zonder meteen een afspraak te maken. 'In het verleden waren we vertrouwenspersoon bij de Nederlandse Vakbond Varkenshouders. Daar hebben we veel goede ervaringen opgedaan. Het voorzag duidelijk in een behoefte. Na een positieve evaluatie, wilden we dit voor de hele agrarische sector doen.'

Met welke vragen bellen boeren?

'Het zijn niet alleen vragen, soms willen ze ook een verhaal kwijt. Het kan gaan om financiële zorgen of relationele problemen tussen ouders en kinderen die ook zakenpartners zijn. Dat levert nog wel eens spanning op. 'We worden de laatste tijd veel gebeld door melkveeouders die het gevoel hebben de regie op hun

bedrijf kwijt te zijn, nu ze worden gedwongen te krimpen. Door dat controleverlies voelen ze zich angstig. Ze willen de regie terug en beter voor zichzelf zorgen.'

Wie bemant de telefoon?

'Als je belt krijg je een professional aan de lijn. We werken in een team met zeven agrarische coaches, een

psycholoog en een mediator. We hebben allemaal een sociale opleiding, werken in de sector om mensen te begeleiden en spreken de taal van de boer.'

Wie betaalt de vertrouwenslijn?

'Het wordt niet betaald. We doen dit op eigen titel. De telefoon rouleert binnen ons team van coaches, zodat er altijd iemand bereikbaar is.'

Wat gebeurt er na het gesprek?

'Als we inschatten dat mensen meer hulp nodig hebben, kunnen we een afspraak inplannen. Dat hoeft niet met een teamlid. We kunnen ook zorgen voor een goede overdracht naar een huisarts, psychiater of relatietherapeut. Dat gebeurt alleen als de beller dat wil.'

Paulien Hogenkamp, agrarisch coach

Als je belt, krijg je per definitie een professional aan de lijn die de taal van de boer spreekt.

Foto: Lenneke Lingmont

klimaatverandering

buien in kaart

boeren de wateroverlast aanpakken.

Foto: Twan Wiermans

zijn voor de bestrijding van wateroverlast als gevolg van de klimaatverandering. De rijksoverheid zal daarin moeten bijspringen.

Van Nieuwenhuizen gaf aan dat ze 'geen geldboompje' heeft in Den

Haag. Ze deed dan ook geen toezeggingen. Wel erkent ze dat maatregelen nodig zijn. Ze gaat eerst een landelijke inventarisatie opstellen en wil vervolgens tot concreet beleid komen.

Lobby voor GLB-betaling landschapselement

'Heg en singel verdienen steun'

JAN VAN LIERE

Neem landschapselementen als heggen, houtwallen en singels op in de hectarevergoedingen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Die dringende vraag heeft LTO samen met een aantal andere organisaties neergelegd bij LNV-minister Carola Schouten.

Nederlands houdt landschapselementen buiten de subsidiabele oppervlakte van pijler 1, maar de EU staat lidstaten wel toe om ze in de hectarevergoedingen op te nemen. Onder meer België, Duitsland en Frankrijk maken hier gebruik van.

'Waarom zou je die waardering voor de zorg voor landschapselementen ook niet in Nederland toepassen', zegt Ingrid van Huizen, LTO-portefeuillehouder Natuur- en landschapontwikkeling. Ze wijst erop dat gaat om grond die in eigendom is van de boer, maar waar hij geen opbrengst van haalt.

Daar komt bij dat landschapselementen vaak zorgen voor onterechte verkleining van de subsidiabele oppervlakte. Dat heeft te maken met het feit dat de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) luchtfoto's gebruikt om de sub-

sidiabele oppervlakte te bepalen. Boomkruinen, schaduwranden en fluctuaties in de waterstand leiden geregeld tot correcties ten koste van de oppervlakte landbouwgrond.

Het opnemen van landschapselementen bij de subsidiabele oppervlakte heeft volgens LTO amper gevolgen voor de hectarevergoeding. In totaal is er in Nederland nu een subsidiabele oppervlakte van bijna 1,9 miljoen hectare. Als de landschapselementen daarbij komen, daalt de hectarevergoeding met minder dan 2 euro per hectare.

KWALITEIT LANDSCHAP

Voor boeren met landschapselementen maakt het echter veel verschil. 'Zij krijgen een beloning voor hun inspanningen. En het sluit aan bij de denkrichting voor het toekomstige GLB. Laten we daarom nu deze stap ook in Nederland nemen', aldus Van Huizen.

De oproep aan de minister is medeondertekend door Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, LandschappenNL en BoerenNatuur. Daarnaast betuigen de Vlinderstichting, Natuurmonumenten, de Federatie Particulier Grondbezit en Stichting Twickel hun steun.

Meer nieuws: [bezoek onze site](#)

Natuurmonumenten schrapt spotjes die naar boer wijzen

Natuurmonumenten is per direct gestopt met radiospotjes die onder meer verkondigen dat het dankzij de boeren slecht gaat met de biodiversiteit. LTO Nederland was niet te spreken over deze boodschap. Voorzitter Marc Calon heeft in een gesprek met Natuurmonumentenvoorzitter Marc van den Tweel het ongenoegen overgebracht en gevraagd om de spotjes niet meer uit te zenden. Donderdag kwam het bericht dat Natuurmonumenten de campagne stopzet. Calon reageert tevreden. 'Laten we elkaar zien als bondgenoten in het behoud van biodiversiteit.'

Mexico legt heffingen op landbouwproducten uit VS

Mexico vecht de handelsoorlog met de Verenigde Staten uit door middel van landbouwproducten. Het zuidelijke buurland van de VS wordt net als Europa geconfronteerd met hoge invoerheffingen op staal en aluminium. De regering van Mexico gaat nu Amerikaanse producten als varkensvlees, aardappelen, appels, druiven en kaas zwaar belasten. Dat zal met name boeren treffen, een bevolkingsgroep die over het algemeen aanhanger is van de Republikeinse partij van president Donald Trump.

Landbouwwoordvoerder Rik Grashoff weg uit de Kamer

Landbouwwoordvoerder Rik Grashoff van GroenLinks heeft woensdag zijn Kamerzetel opgegeven, als gevolg van leugens rond zijn relatie met GroenLinks-voorzitter Marjolijn Meijer. Grashoff was bijna vijf jaar Kamerlid. Als landbouwwoordvoerder verzette Grashoff zich tegen de intensieve veehouderij en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In 2016 kwam hij met een initiatiefnota om het areaal voor weidevogelbeheer uit te breiden naar 70.000 hectare en de vergoeding voor de behorende boeren te verhogen.

HelloFresh krijgt nu ook voet aan de grond in Amerika

De leverancier van maaltijdboxen HelloFresh gaat samenwerken met de Amerikaanse supermarkten Giant en Stop & Shop. Beiden zijn eigendom van Ahold. In het oosten van de VS gaan 581 winkels de HelloFresh-dozen verkopen. Vorig najaar ging HelloFresh naar de beurs, deze week vond de eerste aandeelhoudersvergadering plaats. Daar is meegedeeld dat de omzet aan maaltijdboxen dit jaar naar verwachting met goed 30 procent stijgt tot meer dan een miljard euro.

Aantal signalen van voedsel fraude neemt toe

RENÉ BOUWMEESTER

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) pikt jaarlijks meer signalen op die wijzen op voedsel fraude. Dat meldt de NVWA in het rapport de Staat van voedselveiligheid.

De toegenomen signalen betekenen niet dat er per definitie meer fraude plaatsvindt dan vroeger. De al verhoogde aandacht voor voedsel fraude en grotere mogelijkheden om deze op te sporen, dragen eraan bij dat er meer gevallen van voedsel

fraude worden gerapporteerd.

De NVWA ziet dat de mogelijkheden voor en winstgevendheid van voedsel fraude zijn toegenomen. De NVWA kan geen uitspraken te doen over de totale omvang hiervan.

Voedsel fraude levert een product op waarvan de inhoud en het etiket niet overeenkomen. Hierdoor ontstaat een onbekend product of een product van onbekende oorsprong. Daarvan is niet duidelijk of het een gevaar voor de voedselveiligheid oplevert.

Een andere ontwikkeling die

van invloed kan zijn op de voedselveiligheid, is de opkomst van de circulaire economie. Bij het hergebruiken van producten, kunnen ook weer nieuwe risico's voor de voedselveiligheid ontstaan. 'Bedrijven moeten voorkomen dat er 'afval' in de voedselketen terecht komt', benadrukt de NVWA.

'VOEDSEL IS VEILIG'

De NVWA concludeert op basis van inspecties, monsteranalyses, risicoanalyses en geconstateerde afwijkingen dat het voedsel dat wordt

aangeboden aan de Nederlandse consument in het algemeen veilig is.

Uit recent onderzoek blijkt dat het consumentenvertrouwen in de veiligheid van voedingsmiddelen in 2018 is gestegen ten opzichte van de jaren 2013 tot 2015. 68 procent van de consumenten vindt dat voedingsmiddelen over het algemeen veilig zijn, tegen 61 procent in 2015.

In 2018 is voor vrijwel alle productgroepen een stijging in het vertrouwen te zien, met uitzondering van eieren. Dat kan worden gelinkt aan de fipronilaffaire van 2017.

WEERSVERWACHTING KOMENDE WEEK

	NOORD					OOST				
	ZA	ZO	MA	DI	WO	ZA	ZO	MA	DI	WO
Weer										
Maximum (°C)	26	23	20	17	17	28	26	24	20	18
Minimum (°C)	16	14	13	12	12	16	17	14	12	12
Wind (Bft)	2	3	4	4	4	2	3	4	4	4
Neerslag (mm)	2	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Rel. vochtigheid (max %)	60	66	62	67	64	54	60	51	64	60

	WEST					ZUID				
	ZA	ZO	MA	DI	WO	ZA	ZO	MA	DI	WO
Weer										
Maximum (°C)	23	23	22	18	18	26	26	24	20	19
Minimum (°C)	16	16	13	12	12	16	16	15	14	12
Wind (Bft)	3	3	4	4	4	2	3	3	3	3
Neerslag (mm)	0	0	1	1	0	0	0	4	5	0
Rel. vochtigheid (max %)	58	58	54	67	65	60	54	54	64	60

ALTIJD INZICHT IN HET ACTUELE WEER EN DE ZIKTEDRUK IN UW GEWAS? AGRI.INFOPLAZA.NL

Groot en sterk in betonwerk!!

Betonplaten - Agriplaten - Megablokken - Stapelblokken
Keerwanden - Silowanden - H-klinkers - Betonklinkers

Betonplaten

- Glad
- Gebezemd
- Traanplaatmotief
- Met en zonder hoeklijn
- Diverse formaten

Keerwanden / Silowanden

- Hoogtes van 50 t/m 350 cm

Voor meer scherpe aanbiedingen ga naar

www.timmermanbeton.nl

info@timmermanbeton.nl

0522 - 480761